En bolig for livet

Indretningsarkitekter har en stor spændvidde inden for indretning af boligen. De kan bl.a. fungere som både den private og den professionelle bygherres rådgiver helt fra planlægningsfasen, hvor de kan vejlede om den bedste placering og udnyttelse af boligens rum, som skal kunne anvendes livet igennem.

Boligindretningen skal tænkes så fleksibelt, at boligen kan fungere livet igennem alt efter de skiftende behov, man har. Og så skal der skabe til, for mennesket lever ikke udelukkende i smukke stuer. Det mener Birgit Mikkelsen, indretningsarkitekt, MDD, som her er fotograferet i sin tegnestue på Østerbro i København.

AF CHARLOTTE BACH
FOTO: JAN JØRGENSEN

Bygningsarkitekter tænker oftest huse udefra og ind. Indretningsarkitekter tænker huse indefra og ud. Som bygherrens rådgiver kan indretningsarkitekten være en særdeles nyttig sparringspartner helt fra de overordnede planløsninger og ned i detaljerne. Og som de kommende beboeres repræsentant kan indretningsarkitekten tage stilling til de bedste muligheder for udnyttelse af sol og udsigt samt fleksibilitet i boligens indretning, f.eks. ved at kunne anvende værelser i sammenhæng med opholds- eller spisestue eller i form af flytbare vægge. Indretningsarkitekten kan også tages med på råd i gennemtænkningen af detaljer og materialer i køkken og badeværelse. At gøre nye boligbebyggelser velegnede for mennesker i f.eks. kørestol er også en af de væsentlige, men ofte oversete opgaver for en indretningsarkitekt.

Synspunktet tilhører indretningsarkitekt, MDD, Birgit Mikkelsen, som gerne vil slå et slag for indretningsarkitekters rolle som bygherrens rådgiver allerede i planlægningsfasen. Hun mener, at arkitekter bør have pligt til at tegne boliger, der i stor udstrækning kan vare livet igennem, og at bygherrerne bør blive bedre til at kræve det.

»For mens bygningsarkitekturen på mange måder har udviklet sig materialemæssigt og visuelt, er der ikke sket større udvikling i boligernes indretning,« siger hun.

»Mange arkitekter tegner stadig til en relativ kort periode af menneskers livsforløb – den jeg kalder farmor-og-børn-perioden – med rum som tydeligt er udformet til forældresoveværelse og børneværelser – og ofte uden sammenhæng med spise- og opholdsstue. Sådan en bolig giver ikke den store fleksibilitet, når børnene er flyttet hjemmefra eller for enlige eller par uden børn.«

Netop fleksibilitet er nøgleordet for Birgit Mikkelsen. Boligen skal gennemtænkes for alle mulige behov gennem et langt liv: mulighed for at lukke af og åbne op, lægge rum til eller trække rum fra, have gæster, være sammen i familien, være alene, plads til TV, computer, hjemmearbejdsplads og forskellige indendørs fritidsaktiviteter m.v. Derfor skal indretningsarkitekten være med helt fra start, påpeger Birgit Mikkelsen. En indretningsarkitekt er ikke én, man kun sætter på til sidst for at give rummene de rigtige farver, møbler og gardiner. Det image er Birgit Mikkelsen lidt træt af, og hun begræder de efter hendes mening ofte popsmarte TV-udsendelser, hvor såkaldte indretningsarkitekter får lov at lave om på folks hjem.

»Det er jo ren staffage,« siger hun, »og det har intet at gøre med planlægningen af de fysiske rammer. Og indretningsarkitekt må enhver kalde sig. Det er ikke en beskyttet titel. Men med tilføjelse af betegnelsen MDD, som betyder medlem af foreningen Danske Designere, er der garanti for, at den nu fem-årige uddannelse er gennemført.«

Efter Birgit Mikkelsens mening bygges der i dag meget flot nyt boligbyggeri med fantastiske stuer med udsigt – ofte til vand – og med en flot beliggenhed.

»Men det er, som om mange arkitekter glemmer, at mennesker altså også laver andet end at sidde i deres fantastiske stue og kigge ud på den fantastiske udsigt,« siger hun.

»I disse nye, smukke og dyre boliger, hvor der ikke er gået på kompromis med materialerne, finder man sjældent indbyggede skabe eller opbevaringsrum. Håndklæder, sengetøj, kost og støvsuger er også en del af vores hverdag ligesom ski, kufferter, golf- eller sejlerudstyr. Skabe bør bygges ind eller eventuelt fylde en hel væg. Eller hvorfor ikke et helt garderoberum. Beboerne vil elske arkitekten for det. I stedet får man det, jeg kalder henslængte skabe i et hjørne af rummet. De giver som oftest ikke tilstrækkelig med skabsplads og er heller ikke smukke i rummet.«

Et andet af Birgit Mikkelsens kardinalpunkter hedder, at man skal kunne vælge, om man vil have spisebordet i køkkenet eller i stuen og ikke som i mange mindre boliger, hvor et spisekøkken med bord til fire personer er prioriteret højt, og hvor der så ikke er plads til yderligere et spisebord til flere mennesker i stuen. Et boligbyggeri må, ifølge Birgit Mikkelsen, gerne have forskellige boligtyper med mulighed for også at kunne vælge åbent eller lukket, stort eller lille køkken.

Indretningsarkitekten skal, mener hun, have føling med, hvilke ønsker og behov beboerne har til boligen. De skal kunne analysere behovene – både nu og fremover – og indrette boligen derefter.

»Det kan være svært, når det gælder de større boligbyggerier, men der må vi bruge den viden og erfaring, vi har fra indretningen af den individuelle bolig, oftest ejerboligen. Der har vi mulighed for at komme ind under huden på folk,« siger Birgit Mikkelsen.

»Sidder hele familien ofte sammen og ser TV? Har de ofte overnattende gæster? Hvordan bruges rummene i dagligdagen, og når der er gæster? Er der en eller to, der laver mad ad gangen? Vi skal kunne kombinere folks levevis med rummenes funktion. Lave en behovsanalyse.«

Birgit Mikkelsen arbejder både for professionelle bygherrer, dels med boligindretning, dels med erhvervsindretning, og for private kunder. Sidstnævnte er der i de senere år kommet en del flere af.

»Mange private går i ombygningstanker og vil gerne have boligen til at passe bedre til familiens behov – både lige nu og på langt sigt - i stedet for at flytte, og andre har på gang giort en fejlinvestering og vil nu gerne have hjælp til møbleringsplanlægning og forslag til møbler. Her er det igen vigtigt ikke bare at tænke på, hvordan tingene tager sig ud, men tænke på rummenes funktion og den langtidsholdbare løsning, både hvad angår indretning, materialer og farver. Og set i den sammenhæng er indretningsarkitektens honorar på 600-700 kr. i timen som regel givet godt ud,« siger Birgit Mikkelsen.

Birgit Mikkelsen, indretningsarkitekt, MDD, er uddannet på Skolen for Brugskunst på Møbel og Rum i 1984 og har desuden læst et år på Arkitektskolen på Bygningskunst. Hun arbejdede alene som selvstændig i nogle år, inden hun i 1993 etablerede Sankt Annæ Indretning sammen med kollegaen Myrna Havn. I 2000 var de fire arkitekter under navnet Abita, et tegnestuefællesskab i et restaureret gammelt baghus på Østerbro, hvor opgaverne spænder over både indretning, arkitektur og design for erhvervskunder og private.